

la a deveni antipatice; tot astfel, dacă Orest Pâslariu (*Zsupan*), Cristian Caraman (*Carnero*), Viorel Ciuirea (*Fantoma bătrânului Barinkay*) și Ștefan Popov (*Homonay*, ofițerul recrutor, care intră pe scenă și-și interpretează aria călare, ba încă strunindu-și întruna – și foarte periculos! – armăsarul) creează roluri credibile sau/și amuzante, Ernest Fazekas (*Ottokar*) cântă bine, dar este total lipsit de orice haz – ca de altfel și Adrian Ștefan (*Ioji*), Daniel Eufrosin (*Mihali*) și Mihai Bisericanu (*Ferko*), ce exagerează fără sare și piper (ba chiar jenant, în unele momente) viciile etniei rome.

E drept însă că nici libretul lui Ignaz Schnitzer (după nuvela *Saffi* a celebrului prozator ungar Jokái Mór) și nici vechea versiune românească a acestuia (realizată de V. Timuș și M. Păun) nu sunt cătuși de puțin ofertante pentru rolurile comice, *Voievodul țiganilor* fiind nu doar – cum spuneam – cea mai aproape de operă, ci și cea mai dramatică, cea mai *seria*, dintre operete.

Ar mai fi de spus un cuvânt de laudă pentru programul de sală (care la Operetă a devenit deja, de ceva vreme, o adevărată piesă de colecție pentru bibliofili), cu filele sale înrămate ornamental, cu fotografiile veritabile lipite pe fiecare pagină de dreapta (păcat doar că nu se specifică și pe cine reprezintă imaginile respective...), cu extrase din partitură și cu un mic tratat despre portul tradițional rrom (ilustrat și de expoziția care îi întâmpină încă de la intrare pe spectatori și care a fost vernisată exact înaintea premierei).

Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian“ – Voievodul țiganilor de Johann Strauss. Libretul: Ignaz Schnitzer, după Jokái Mór. Regia: Răzvan Ioan Dincă. Coregrafia: Florin Fieroiu. Decorurile: Sandor Daróczy (Ungaria). Costumele: Doina Levintza. Luminile: Andreea Giretti (Italia). Conducerea muzicală: Lucian Vlădescu. Cu: Alfredo Pascu (*Barinkay*), Daniela Vlădescu (*Saffi*), Bianca Ionescu (*Arsena*), Ernest Fazekas (*Ottokar*), Gladiola Nițulescu (*Mirabella*), Orest Pâslariu (*Zsupan*), Claudia Măru-Hanghiuc (*Czipra*), Cristian Caraman (*Carnero*), Ștefan Popov (*Homonay*), Adrian Ștefan (*Ioji*), Daniel Eufrosin (*Mihali*), Mihai Bisericanu (*Ferko*), Viorel Ciuirea (*Bătrânul Barinkay*). Data premierei: 14 noiembrie 2008.

Ruși, mizând pe cartea ineditului

Singura operetă necunoscută la noi a fost oferită publicului în cea de-a doua zi de Festival, de către Teatrul de Stat de Comedie Muzicală din Sankt-Petersburg – instituție artistică de îndelungă (și erică!) tradiție: înființată în 1929, a fost singura trupă care a funcționat în cele 900 zile cât Leningradul s-a aflat sub asediu, dând spectacole chiar și atunci când în sală frigul atingea minus 8 grade Celsius, iar bombardamentele zguduiau zidurile clădirii.

Opțiunea pentru un titlu de care n-am mai auzit (după cum, spre rușinea mea, nu auzisem nici de autorul lui...) se datorează parteneriatului pe care acest teatru condus de directorul Iuri Șvarțkopf îl dezvoltă (ca și al nostru, de altfel) cu Teatrul de Operetă și Musical din Budapesta – ceea ce a făcut ca, în schimb, regizorul (Attila Béres) și coregraful (Johanna Bodor) să fie mai vechi cunoștințe ale spectatorilor români (care au avut, de altminteri, ocazia să le aprecieze din nou meritele chiar în seara următoare, în montarea bucureșteană cu *Văduva veselă*). Doar un alt realizator al decorurilor (György Batonyi) completa echipa ungarilor, căci costumele (Irina Dolgova), luminile (Larisa Sergheeva) și – evident! – conducerea muzicală (Andrei Alekseev) aparțineau rușilor.

Valentina KOSOBUTKAIA

Despre compozitorul Jenő Huszka am descoperit ulterior, din dicționare, că (născut la Szeged în 24 aprilie 1875 și mort la Budapesta în 2 februarie 1960) a fost în tinerețe prim violonist al Orchestrei „Lamoureux” din Paris, pentru ca la apogeul carierei să se afle atât în fruntea Societății Compozitorilor, cât și în structurile Ministerului Culturii din Budapesta; iar despre creația sa am aflat că ea înscrie (între 1899 și 1955) nu mai puțin de 14 operete, și că încă de la cea de-a doua (*Prințul Bob*), compusă în 1902, a început să fie interpretată în centre muzicale precum Londra sau Viena, ca și în diverse orașe din Italia și S.U.A. Cât despre *Baroneasa Lili* (lucrare datând din 1919), cum cele două elegante programe de sală ale oaspeților nu suflau o vorbă nici în ceea ce privește libretul conceput de către Ferenc Martos, și cum supratitrarea (scrisă – mai rău chiar decât textele tipărite! – în traducerea cuiva care are o foarte vagă idee asupra limbii române) s-a defectat înainte de jumătatea primului act, spectatorii, epuizați probabil de efortul făcut pentru a prinde firul acțiunii, au profitat de pauză pentru a dezerta într-o proporție considerabilă.

Mare păcat, pentru că – dincolo de decorurile destul de banale (cam prea scunde pentru a pune în valoare ușoara înclinație față de verticală a pereților din conacul Contelui László sau reflexele tulburi ale oglinzilor care-i îmbracă) și presărate cu unele elemente incongruente (scaunele moderne, cu schelet metalic lucios, distonând supărător cu masa și canapeaua de epocă) – reprezentarea a fost excelentă. Până și faptul că acompaniamentul era asigurat de numai opt dintre instrumentiștii Teatrului petersburghez (cvintetul de cordari, plus un oboist, un pianist și un percuționist) a constituit un avantaj, căci astfel vocile soliștilor (și așa remarcabile) au putut trece mult mai ușor rampa, în ingrata arhitectură a unei săli

construite pentru alt scop decât acela de a adăposti spectacole muzicale (și unde în consecință fosa a trebuit adăugată în fața scenei, perdeaua de sunete orchestrale blocând astfel sistematic trecerea glasurilor).

Foarte buni cântăreți și actori (nu întâmplător, chiar în 2008 și pentru rolul din acest spectacol, Valentina Kosobuțkaia a fost distinsă cu Premiul „Masca de Aur”, iar Karina Cepurnova, Olga Lozovaia și Ivan Korâtov au primit Premiul orașului Sankt-Petersburg), dar și dansatori reductabili (îndeosebi Olga Lozovaia și Ivan Korâtov, care evoluează în câteva numere de-a dreptul periculoase!), artiștii trupei au cooptat pentru acest turneu și doi membri de prestigiu ai altor teatre (Alekssei Korovin de la Opereta moscovită, laureat al unor Concursuri internaționale, și Valeri Nikitenko de la Teatrul de Comedie „Akimov”, artist emerit al Rusiei), cu care – la rândul lor – ceilalți componenți ai echipei (Marina Ulanova, Nikita Zaharov și Vladimir Jaroș) au colaborat la același înalt nivel interpretativ.

Au stârnit, de asemenea, ropute de aplauze cele câteva expresii românești rostite în unele momente comice, ca și preambulul cerând închiderea celulelor: în sală, o doamnă – care în cele din urmă se va dovedi a fi fost un bărbat în travesti – vorbește foarte tare, rusește, la telefon; un domn – care mai apoi va urca pe scenă, devenind unul dintre personajele operetei – o roagă să înceteze; doamna refuză, protestând zgomotos; când domnul cheamă plasatorii spre a o scoate din sală, doamna se adresează spectatorilor, în românește, avertizându-i că oricare dintre ei va păți la fel dacă nu-și oprește mobilul...

Slovacii, între Bernstein și Bregović

Dacă printre teatrele de operetă invitate în Festival s-a aflat și unul de operă, firește că el n-a participat cu vreuna dintre partiturile lui Verdi, Donizetti, Ponchielli, Cilea, Puccini sau Gounod (în care de-a lungul vremii au evoluat artiști de faimă mondială precum Edita Gruberová sau Sergej Kopčák – glorie ale școlii muzicale slovace), dar nu s-a înfățișat la București nici cu vreun vodevil sau *musical*, ci cu un spectacol coregrafic: **Gypsy Roots**.

În pragul aniversării unei jumătăți de veac de la înființarea sa (inițial, ca secție a Teatrului „Jozef Gregor Tajovsky” din Zvolen), Opera de Stat din Banska Bystrica posedă o trupă de dansatori capabili deopotrivă de precizie și maleabilitate, înzestrați cu o vivacitate de invidiat și cu un simț al ritmului ce le permite până și să-și creeze singuri fondul sonor pe care evoluează (în două numere ale spectacolului – nu întâmplător, cele mai izbutite dintre acelea de ansamblu), utilizând diversele pseudoinstrumente de percuție avute la-ndemână (de la palme și tălpi, la bețe, lanțuri și diverse recipiente din material plastic). În plus, interpreții rolurilor principale – Marek Štellár, Michal Majer și Tibor Belan (banda de „nazi” înarmați cu bâte de base-ball), Adam Kavec (Îngerul păzitor) și mai ales Veronika Szabová și Andrej Andrejković (blonda Dara și țiganul Čoban, cuplul persecutat de prejudecățile rasiale) – sunt artiști care-și pun o puternică amprentă personală asupra personajelor interpretate.